

היום נלמד בעזרת ה':

יומא דף סז

משנה: היו עושים עשר סוכות בדרך מירושלים לצוק (= הר גבוה וזקוף, והוא הנקרא עזאזל), ומחשבי ירושלים היו מלווים את האיש שמשלח את השעיר רק עד לסוכה הראשונה. בכל סוכה היו אנשים שהלכו לגור בה לפני יוה"כ, והם היו מלווים אותו מסוכה לסוכה.

המרחק מירושלים לצוק היה 90 ריס, בכל מיל יש שבע וחצי ריס. נמצא שמירושלים עד הצוק היה 12 מיל, והם 11 מסעות - מירושלים לסוכה הראשונה מסע אחד, ומסוכה לסוכה עד הסוכה העשירית האחרונה תשע מסעות, ומסוכה האחרונה לצוק מסע נוסף = ס"ה 11 מסעות.

נמצא שבכל מסע היה מיל (= אלפיים אמה) שהוא תחום שבת שמותר ללכת ביוה"כ, ולכן הם היו יכולים ללוותו מירושלים לסוכה הראשונה וכן מסוכה לסוכה, חוץ מהמסע האחרון שהיה על המשלח ללכת 2 מילים עד לצוק, ולכן מי שהיה בסוכה האחרונה ליווה אותו רק מיל אחד ועומד מרחוק ורואה את מעשיו של המשלח. *(למשל מותר ללכת מחוץ לתחום, לפי שמצוות שילוח השעיר היא מדאורייתא ואיסור תחומין הוא מדרבנן, אבל למלווים אסור).*

בכל סוכה וסוכה היו מציעים לו מזון ומים. (בגמרא יבואר שמעולם לא הוצרך המשלח לאכול ולשתות, והטעם שהציעו לו משום שמי שיש לו פת בסלו לא רעב כמי שאין לו).

כשהמשלח הגיע לצוק, היה חולק את הלשון של זהורית (= צמר בצבע אדום) לשני חלקים, חצי קשר בסלע וחצי קשר בין שני קרניו של השעיר, ואח"כ דחף את השעיר מהצוק.

לאחר שסיים, היה חוזר שני מילים עד לסוכה האחרונה. ולמרות שאסור לו ללכת יותר מאלפיים אמה, הותרו לו לחזור משום 1. שהוא מעונה וחלש מהצום, 2. שהוא מפחד להישאר לבד במדבר משתחשך.

[\(המשך בדף הבא ↓\)](#)

משלח השעיר נטמא ונטמאים בגדיו, שנאמר "והמשלח את השעיר לעזאזל יכבס בגדיו ורחץ את בשרו במים ואחריו כן יבוא אל המזבח", ונחלקו התנאים ממתו הוא נטמא.

גמרא: ברייתא: לדעת ר"מ - היו עשר סוכות, והמרחק מירושלים לצוק היה 12 מיל, כמבואר במשנתנו. לדעת רבי יהודה - היו תשע סוכות, והמרחק מירושלים לצוק היה 10 מיל, כך שהמרחק מסוכה לסוכה היה מיל וכן מהסוכה האחרונה ולצוק, וא"כ היה מותר ללוותו מהסוכה האחרונה ולצוק. לדעת רבי יוסי - היו חמש סוכות, והמרחק מירושלים לצוק היה 10 מיל, והיה מותר ללוותו מסוכה לסוכה אפילו יותר ממיל, לפי שהיו עושים עירוב תחומין. (ע"י עירוב תחומין אפשר ללכת 2 מיל שהם 4000 אמה).

אמר רבי יוסי: אמר לי אלעזר בני בלשון שחוק, שאם אכן הם עשו עירוב, הרי שדי לנו בשתי סוכות כשהמרחק בין ירושלים לצוק הוא 10 מיל, וזה ע"י שנרחיק את הסוכה הראשונה מירושלים 4 מיל, וחשובי ירושלים ילוו אותו 2 מיל ע"י עירוב, ומקצת מבני הסוכה הראשונה יערבו לצד ירושלים ויצאו לקראתו 2 מיל. את הסוכה השניה נרחיק 4 מיל מהסוכה הראשונה, ומקצת מבני הסוכה הראשונה יערבו לצד הסוכה השניה וילוו אותו 2 מיל לכיוון הסוכה השניה, ומקצת מבני הסוכה השניה יערבו לצד הראשונה ויצאו לקראתו 2 מיל, ומקצתן יערבו לצד הצוק וילוו אותו 2 מיל עד לצוק.

כמאן אזלא וכו': בסיום הברייתא הנ"ל נאמר שהמלווה האחרון לא היה מגיע עם המשלח לצוק, אלא עומד מרחוק ורואה את מעשיו, וזה כשיטת ר"מ שבברייתא (וכפי שמבואר במשנתנו), שהרי לדעת רבי יהודה ורבי יוסי המלווה מגיע עם המשלח עד לצוק.

למדנו במשנה - היה חולק את הלשון של זהורית לשני חלקים, חצי קשר בסלע וחצי קשר בין שני קרניו של השעיר:

קושיא: שיקשור את כולו בסלע? **תיחז:** אם הוא יקשור את כולו בסלע יש לחשוש שהלשון של זהורית תקדים ותלבין לפני שהוא ידחוף את השעיר מהצוק, ומתוך שהוא ישמח על ליבון הלשון של זהורית המסמלת את ליבון החטאים, הוא ישכח ולא יקיים את מצוות דחיפת השעיר מהצוק, ולכן עליו לקשור את החצי השני בין קרניו של השעיר שמתוך שהוא עסוק בו הוא לא ישכח לדחפו. ואין לחשוש שהחצי לשון שהוא קושר בסלע תלבין לפני שהוא קושר את החצי השני בין קרניו של השעיר, לפי שהלשון לא תלבין לחצאים אלא היא תלבין כולה לאחר גמר מלאכתה.

(המשך בדף הבא ↓)

קושיא: שיקשור את כולו בין קרניו של השעיר? תירוץ: יש לחשוש שמא השעיר יכוף את ראשו מתחת לגופו כשיפול לאחוריו מהצוק, והמשלח לא יוכל להבחין האם הלשון הלבנה.

איבעיא להו אותן איברים: האם מותר להינות מאיברי השעיר המשתלח לאחר שהתרסקו איבריו?

בפסוק נאמר 'ונשא השעיר..אל ארץ גזירה, ושילח את השעיר במדבר'. הלשון 'גזירה' לשון של חומרא לומר שאסור, ואילו 'במדבר' מסמל 'הפקר' כמדבר שמותר. נחלקו בזה הדעות, וכל דעה מפרשת את הלימוד מהפסוק לשיטתה.

לרבות נוב וגבעון (נחשבים למקום אחד), שילה, ובית עולמים (בית המקדש): שלא רק במדבר יש מצוה של שילוח השעיר לעזאזל, אלא גם כאשר באו לארץ ובנו משכן ובית המקדש.

וכן הוא אומר 'ואת אילי הארץ לקח': 'אילי' לשון חוזק כלומר החזקים שבארץ. 'עזאזל' מלשון 'עז אַל' - קשה שבהרים.

מעשה עוזא ועזאל: איסור העריות מרומז בשם 'עזאזל' על שם המלאכים שחטאו עם בנות האדם בעריות בתחילת ימי העולם, ככתוב בסוף פרשת בראשית. השעיר מכפר (גם) על איסור עריות.

יכול משיצא חוץ לחומת העזרה: נאמר 'והמשלח את השעיר לעזאזל יכבס בגדיו ורחץ בשרו במים' מפני שהוא נטמא בשליחותו. נחלקו הדעות מתי הוא נטמא: לדעת רבי יהודה מיד כשהתחיל את שליחותו לכיוון העזאזל ויצא מחוץ לחומת העזרה, כנלמד מהמילה 'והמשלח'. לדעת רבי יוסי לומדים מהסמיכות של 'לעזאזל-יכבס' שכשהגיע לעזאזל הוא נטמא וצריך לכבס בגדיו. לדעת רבי שמעון השליחות היא הדחיפה מראש ההר כנלמד מ'והמשלח.. לעזאזל' ואז הוא נטמא.

משנה: לאחר שמסר הכהן הגדול את השעיר-לעזאזל לשליח, הוא הולך לפר והשעיר-להשם העומדים לצאת לשריפה, קורע את בטנם ומוציא את האימורים. מניח אותם בקערה (= מגס) בכדי להקטירם (מאוחר יותר) על המזבח. את הפר והשעיר שנשארו שלמים היה קולע אותם (מלפף זה על זה) ומניחם על שתי מוטות (לרוחב), את המוטות היו סוחבים ארבעה בני אדם - שניים שניים זה לצד זה.

(המשך בדף הבא ↓)

גמרא: והקטירן סלקא דעתך? הרי הכהן היה לבוש בשלב זה בבגדי לבן, ואילו את הקטרת האימורים עליו לעשות מאוחר יותר בבגדי זהב לאחר מספר עבודות והחלפת בגדים כמה פעמים.